

2017-05-29

Justitiedepartementet

Polisenheten

Rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 8-9 juni 2017

Dagordningspunkt 16

Rubrik: Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett europeiskt system för reseinformation och resetillstånd (ETIAS).

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: 9349/17+ ADD 1, Fakta-PM 2016/17:FPM33, kommissionens förslag 2016/0357

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: 11 november 2016

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: Information till justitieutskottet 10 november 2016. Överläggning med justitieutskottet den 16 februari 2017.

Bakgrund

Kommissionen presenterade i november 2016 förslaget om inrättande av ett europeiskt system för reseinformation och inresetillstånd- ETIAS. Systemet inrättas i syfte att möjliggöra en obligatorisk förhandskontroll av alla viseringsfria tredjelandsmedborgare innan inresa i EU och Schengenområdet. Förhandskontrollen syftar till att bedöma om den resande enligt vissa kriterier skulle kunna utgöra risk för säkerhet, illegal migration och/ eller hälsa. Den information som den resande lämnar elektroniskt vid ansökningstillfället ska bland annat granskas genom att **automatiska** sökningar görs mot olika

databaser för att fastställa om angiven identitet och om uppgifterna i resedokumentet stämmer överens, om personen är efterlyst, har meddelats inreseförbud eller om det finns information som tyder på att resenären kommer att stanna längre inom EU och Schengenområdet än tillåtet.

Resenären måste ansöka om och få beviljat ett inresetillstånd **innan ankomst** till gränskontrollen vid EU och Schengenområdets yttre gräns. Ansökningsavgiften föreslås vara 5 euro och vara gratis för barn under 12 år. Ansökan ska göras elektroniskt på hemsidan för ETIAS, varvid den resande kommer att ombes att svara på ett antal frågor som rör identitet, kontaktuppgifter, resedokument och resedestination. Den resande ska också svara på vissa bakgrundsfrågor om bland annat utbildning och anställning. Därutöver ska riskindikatorer och ett screeningfilter utarbetas för att möjliggöra en automatisk analys av bland annat svaren på bakgrundsfrågorna. Kommissionen gör bedömningen att ca 95% av de sökande kommer att beviljas inresetillstånd direkt när den automatiska behandlingen av ansökan är avslutad, vilket beräknas ske några minuter efter ansökningstillfället.

Om det vid den automatiska behandlingen påträffas uppgifter om den sökande i någon av databaserna och/eller svaren på bakgrundsfrågorna föranleder närmare kontroller förs ansökan över till den **centrala ETIAS-enheten** som föreslås placeras inom organisationen för den europeiska byrån för gräns- och kustbevakning (Frontex). Den centrala enheten genomför en manuell behandling för att undersöka eventuella frågetecken som uppstått under den automatiska processen. Kommissionen gör bedömningen att ytterligare 3-4% av ansökningarna kan beviljas efter denna behandling.

Om ansökan efter denna kontroll inte kan beviljas av den centrala enheten, förs den vidare till **nationella ETIAS-enheter** som ska upprättas i varje medlemsstat för slutligt avgörande. I första hand är det den medlemsstat som lagt in den information som gett upphov till en träff i något av systemen som ansvarar för behandlingen. I det fall flera träffar genereras, ansvarar den medlemsstat som lagt in den senaste informationen. I de fall systemet genererar en träff som grundas på information som inte härrör från någon medlemsstat, exempelvis vid träff mot Europols eller Interpols system, ansvarar den medlemsstat som angetts som första inreseland för behandlingen av ansökan.

Inom 96 timmar efter att ansökan överförts ska sökanden få besked huruvida ett inresetillstånd beviljats eller inte, alternativt att sökanden ombes inkomma med ytterligare information för underlag för bedömning. Inresetillståndet, alternativt ett motiverat avslag på ansökan, kommer att sändas till sökanden via angiven e-postadress. Inresetillståndet är giltigt i tre år, eller tills att resehandlingens giltighet upphör. Inresetillståndet kan dras tillbaka om förutsättningarna för inresetillståndet ändras, till exempel om den resande registreras i SIS. Avslag på ansökan om ETIAS ska kunna överklagas.

Vid inresa i EU och i Schengenområdet kommer kontroll av registrerat inresetillstånd i ETIAS att bli en del av den obligatoriska gränskontrollen. Transportörer måste verifiera att det finns ett giltigt inresetillstånd i ETIAS innan boarding. Om en resande nekas inresa på grund av avsaknad av inresetillstånd blir transportören ansvarig för återtransporten samt skyldig att betala en avgift.

Data lagrad i ETIAS ska kunna göras tillgänglig för brottsbekämpande myndigheter i särskilt angivna fall rörande terrorism och annan grov brottslighet.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Förslaget baseras på artiklarna 77.2.b och d, artikel 87.2.a och artikel 88.2.a i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Beslut fattas enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet av rådet och Europaparlamentet gemensamt och med kvalificerad majoritet i rådet.

Svensk ståndpunkt

Regeringen ser positivt på åtgärder som leder till ökad säkerhet i EU och Schengen och är angelägen om att berörda myndigheter ges tillgång till de verktyg teknikutvecklingen erbjuder som syftar till att förbättra och effektivisera arbetet för att öka säkerheten, minska riskerna för illegal migration och att bidra till att förebygga, upptäcka och utreda terroristbrott och annan grov brottslighet.

Samtidigt är det viktigt att ett system som ETIAS, där personuppgifter registreras och lagras, utformas på så sätt att skyddet av den personliga integriteten och dataskydd för den enskilde säkerställs. Regeringen anser att dessa fundamentala värderingar återspeglas i förslaget.

Regeringen kan därför acceptera ordförandeskapets förslag om antagande av allmän inriktning gällande förslaget om ETIAS.

Europaparlamentets inställning

Europaparlamentets inställning är ännu inte känd. Rapport väntas i oktober.

Förslaget

Vid rådsmötet föreslås medlemsstaterna besluta om antagande av allmän inriktning av förslaget.

Gällande svenska regler och förslagets effekter på dessa

Förordningsförslaget rör främst inrättandet av ett nytt europeiskt IT-system och hur detta ska samverka med andra redan existerande IT-system. Förslaget får delvis effekter på annan EU-lagstiftning. Förslaget bedöms preliminärt komma att kräva vissa justeringar i svensk lagstiftning, men dessa bedöms inte bli omfattande.

Ekonomiska konsekvenser

Kommissionen gör bedömningen att kostnaden för att utveckla ETIAS uppgår till 212,1 miljoner euro. Denna kostnad inkluderar inte bara utveckling av de centrala komponenterna, utan också integration av systemet med medlemsstaternas nödvändiga nationella IT-infrastruktur. Systemets utvecklingskostnader föreslås bekostas av medel inom ramarna för säkerhetsfonden.

Den årliga driftkostnaden av ETIAS bedöms enligt kommissionen uppgå till 85 miljoner euro. Enligt förslaget ska den avgift som tas ut vid ansökan om ETIAS korrelera med systemkostnaderna för att på så sätt uppnå kostnadsneutralitet i systemdriften. Intäkterna från avgifterna, samt eventuellt genererat överskott, föreslås tillfalla EU:s gemensamma budget.